

(Политика 06. 11. 2010)

Није било лако бити српски, али ни хрватски председник прекјуче у Вуковару

Борис Тадић као генерал Даглас Макартур приликом повратка на Филипине крајем Другог светског рата. Призор скоро исти, сличан ферибот-десантни чамац, истина онај Макартуров на Пацифику био је сивкасте боје, а овај на Дунаву плаво-бели са именом „Голубица“. Протокол је очито о свему водио рачуна, па и о тој симболици мира.

Дакле, није било лако бити српски, али ни хрватски председник прекјуче у Вуковару. Одмерити тежину речи, тон и боју гласа, покрете главе и очију. И све то пред немилосрдним објективима камера и јавности. Двојица председника преузела су на себе историјски задатак српско-хрватског помирења, али сам уверен да је управо на том месту било простора и за још неке бивше, а још живе лидере из некадашње нам заједничке државе. У реду је да се председник Србије извини за злочин почињен на Овчари, али тај су злочин учинили у највећем броју припадници Територијалне одбране Вуковара, односно Срби грађани Хрватске над својим комшијама Хрватима.

Трагедија на Овчари почела је трагедијом града Вуковара у којем су до почетка рата живели представници најмање десетак разних нација и националности, наравно, највише је било ипак Хрвата и Срба. Хрватски новинар Драго Хедл у „Transitions Online“, Праг, од 8. децембра 2005. пише о „минирању продавница, кафића и кућа вуковарских Срба у пролеће и рано лето 1991.“, као и о томе „како су припадници Збора народне гарде, претходнице хрватске војске под командом Томислава Мерчепа у Вуковару, одводили и убијали тамошње Србе“. То нису открића београдских медија, већ хрватског новинара Драге Хедла, који је због тих и таквих текстова прошао својеврсну голготу. Јер, у време Туђмана званичан је став у Хрватској био „да Хрвати нису могли да почине ратне злочине, јер су водили одбрамбени рат“. Творац те теорије био је нико други него господин Милан Вуковић, тадашњи председник Врховног суда.

Дакле, по писању хрватског новинара, у Вуковару је у пролеће и рано лето 1991. било злочина према вуковарским Србима. У Вуковару је од 1948. постојао и гарнизон ЈНА, 14. понтоњерски батаљон ЈНА. Касарна ЈНА била је у граду. Од августа 1991. касарна је под блокадом, без струје и воде, под ватром хрватских тада паравојних снага. У то време између Загреба и Београда траје маратонски телефонски процес договарања између Фрање Туђмана и савезног секретара за народну одбрану генерала армије Вељка Кадиевића о примирјима, како да се избегне велики рат. Вуковар је територијално Београду и најближи гарнизон ЈНА у Хрватској. Гарнизон који се под опсадом још једва држи. Петнаестог септембра 1991. Збор народне гарде Хрватске креће у отворен и масовни напад на скоро све гарнизоне ЈНА у Хрватској. Изузетак је био град Карловац, где је рат каснио седам дана, по признању и каснијем правдању градоначелника – Збор народне гарде није тада још имао прикупљене адекватне снаге за рат. Изузетак где није било рата били су и градови у Истри, Пула, Умаг, Пазин, где су били гарнизони ЈНА који нису нападани, и гарнизони ЈНА на Вису, Лошињу и на Ластову, који такође нису нападнути, па се из тих гарнизона ЈНА мирно повукла без опаљеног метка.

Вуковар је био релативно близу Београда и Генералштаб ЈНА је наредио деблокаду касарне ЈНА у том граду. Гардијске оклопномеханизоване јединице ЈНА кренуле су у Вуковар да извуку припаднике 14. понтоњерског батаљона, али се то одмах претворило у битку за град, у битку за војни престиж. Нису, дакле, тенкови кренули од Новог Београда на Вуковар под цвећем да освајају тај град, већ да извуку своје опкољене другове. Да, то се после претворило у освајање града, тако је то на крају испало и то само потврђује старо правило да ниједан ратни план не преживи судар са стварношћу. Али, да није било опкољене касарне не би било ни битке за Вуковар. Као што је није било ни у Пули, ни на Вису. Не дирај ме, не дирам те.

Зашто је на фериботу „Голубица“ било места и за још неке бивше југословенске лидере? Зато што је злочин на Овчари пре свега злочин једних хрватских држављана према другим хрватским држављанима, а сама битка за град Вуковар битка је између тада легалне оружане силе ЈНА са тада паравојском – Збором народне гарде. Јер, Вуковар није само српско-хрватска прича. Не заборавимо, Хрватска је самосталност прогласила 8. октобра 1991, а међународно је призната 15. јануара 1992. Тада, у јесен 1991. у саставу ЈНА у Вуковару били су представници свих народа и народности СФРЈ, осим Словенаца које је Председништво СФРЈ отпустило из ЈНА одлуком од 18. јула 1991. Дакле, ЈНА су у Вуковару чинили и Срби и Хрвати и Македонци и Црногорци и Бошњаци и Албанци и Мађари.

За њихове душе у Вуковару свеће не пале. ЈНА и они су очито колатерална штета нових држава...